

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

З «ОСНОВ МЕНЕДЖМЕНТУ»
для вступників на освітній рівень «бакалавр»
(скорочений термін навчання)

Спеціальність: 073 Менеджмент

Схвалено Вченою радою економічного факультету

Протокол № 9 від 16 лютого 2022 р.

Голова Вченої ради

Білокурський Р.Р.

Чернівці – 2022

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління.

Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

Тема 2. Історія розвитку менеджменту

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту.

Розвиток теорії і практики менеджменту. Наукові погляди, що передували класичній теорії. Школи управлінської думки: школа наукового управління, класична (адміністративна) школа, школа психології та людських відносин, школа науки управління. Сучасні підходи до менеджменту. Процесний, системний і ситуаційний підхід у менеджменті.

Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту.

Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.

Тема 4. Функції та методи менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Динамічний взаємозв'язок конкретний і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування. Політика, правила процедури. Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей.

Тема 6. Організування як загальна функція менеджменту

Сутність функції організування та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.

Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Департаменталізація. Взаємодія структур організації.

Тема 7. Мотивування як загальна функція менеджменту

Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Зіставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 8. Контролювання як загальна функція менеджменту

Поняття контролювання та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок під час контролю. Види управлінського контролювання.

Тема 9. Регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання. Етапи процесу регулювання.

Тема 10. Процес управління

Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення,

зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, надійність.

Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Класифікація методів обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті

Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, що висуваються до інформації.

Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотний зв'язок в процесі комунікації. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні перевантаження.

Тема 12. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера.

Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 13. Ефективність менеджменту

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності.

Концепції визначення ефективності менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення.

Напрями підвищення ефективності управління організацією. Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті.

Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Сутність та значення соціальної поведінки менеджменту. Культура менеджменту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум. К.: „Магнолія плюс”, Львів: „Новий світ - 2000”, 2003. 336с.
2. Кравченко В.О. Основи менеджменту: навч.посіб.Одеса,Атлант, 2012.212 с.
3. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: підручник / 2-е вид., випр., допов. К. : Академвидав, 2007. 464 с.
4. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посіб. / 3-є вид., допов. і перероб. Л. : Нац. ун-т «Львів, політехніка»; «Інтелект-захід», 2017. 384 с.
5. Менеджмент: теорія і практика: навч. посіб. / А.А. Мазаракі, Г.Є. Мошек, Л.А. Гомба та ін. К. : Атіка, 2007. 564 с.
6. Мельник О.Г., Кузьмін О.Є., Мала Н.Т., Саніна О.Р. Менеджмент: навч.посіб. Львів: Львівська політехніка, 2012. 240 с.
7. Менеджмент: підручник / зад ред.М.Л.Разу. М.: КНОРУС, 2015. 480 с.
8. Основи менеджменту / за ред. А.А.Мазаракі. Харків: Фоліо, 2014. 846 с.
9. Осовська Г.В., Осовський О.А.Менеджмент: підручник /. К.: Кондор, 2015. 563 с.
10. Ситник Й.С. Менеджмент організацій: навч.посібник. Львів: «Тріада плюс», Київ: «Алерта», 2008. 456 с.
11. Сладкевич В.П. Сучасний менеджмент організацій: навч. посіб. К.:МАУП, 2007.488 с.
12. Стахів О.Г., Явнюк О.І., Волошук В.В. Основи менеджменту: навч.посіб. / Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 336 с.
13. Федоренко В.Г. Менеджмент: підручник. К.: Алерта, 2015. 492 с.
14. Юрик Н.Є. Історія менеджменту: курс лекцій. Тернопіль: ТНТУ, 2015. 114 с.

Допоміжна

1. Басва О.В. Основи менеджменту: практикум: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 524 с.
2. Галушка З.І., Комарницький І.Ф. Стратегічний менеджмент: навч.-метод. посібник. [2-е вид., доп. та перероб.] Чернівці: ЧНУ, 2011. 240 с.
3. Данюк В.М. Організація праці менеджера: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2006. 276 с.
4. Дідковська Л.Г. Менеджмент: навч.посібник. К.: Алерта, КНТ, 2007. 516 с.
5. Клівець П.Г. Менеджмент: теорія і практика: навч.посібник. Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2005. 346 с.
6. Комарницький І.Ф., Терлецька Ю.О. Антикризове управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2012. 248 с.
7. Кредісов А.І. Історія вчень менеджменту. К.: ВІРА-Р, 2000. 336с.
8. Мельник А.С. Менеджмент державних установ і організацій: навч. посібник. Тернопіль: Основи, 2006. 317 с.
9. Менеджмент організацій: підручник / Л.І.Федулова, І.В.Сокирник, В.В.Стадник, М.А.Йохна / за ред. Л.І.Федулової. К: Либідь, 2003. 448 с.
10. Менеджмент для магістрів: навч. посіб / за ред. А.А. Єпіфанова. Суми: Університетська книга. 2003. 762 с.
11. Основи менеджменту / М.Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоурі. М.: Дело, 2008. 702 с.
12. Подсолонко О. А. Менеджмент: теорія та практика. К.: ЦУЛ, 2003. 370 с.
13. Пушкар Р.М. Менеджмент: теорія та практика. Т.: Карт-бланш, 2003. 490 с.
14. Соболев С.М. Менеджмент: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2005. 225 с.
15. Шегда А.В. Менеджмент: навч. посібник. К.: Знання, 2012. 583 с.
16. Хміль Ф.І. Менеджмент. К.: Вища школа, 2016. 306 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
фахового іспиту з «Основ менеджменту»
для вступників на освітній рівень
«бакалавр» (скорочений термін навчання)
Спеціальність 073 Менеджмент

Конкурсний бал для вступників на скорочену форму навчання розраховується за 200-бальною шкалою згідно підсумків вступного випробування.

Фахові вступні випробування проводяться у такому порядку:

1. Вступник отримує білет, який включає 3 теоретичних завдання.
2. Абітурієнт повинен написати відповіді на ці питання на листку вступних випробувань, а потім усно на них відповісти членам комісії.
3. Вислухавши відповіді, члени комісії можуть задавати додаткові питання, але такі, які стосуються більш глибокого висвітлення попередньо поставлених питань.

Оцінювання рівня знань абітурієнта.

Остаточна оцінка визначається із врахуванням результатів відповідей на всі завдання.

Оцінка “відмінно” (181-200 балів) виставляється абітурієнту, який повністю оволодів теоретичним матеріалом та практичними аспектами відповідної навчальної дисципліни, але крім того, система його знань відображає вміння творчо поєднувати інформацію, робити незалежні висновки, знаходити адекватні приклади і аргументи з реального економічного життя.

Оцінка “добре” (161-180 балів) характеризує рівень підготовки, при якому абітурієнт повністю оволодів теоретичним матеріалом та практичними аспектами даної навчальної дисципліни, однак система його знань не виходить за межі стандартної програми – це лише грамотне відтворення та пояснення матеріалу при наявності певних, відносно несуттєвих помилок і неточностей.

Оцінка “задовільно” (125-160 балів) відповідає рівню підготовки абітурієнта, при якому він демонструє загальну, елементарну обізнаність в матеріалі (як в теоретичному, так і в практичному аспекті), однак сутність проблем розкривається неповністю, фрагментарно і має характер не стільки свідомого, скільки механічного відтворення при наявності суттєвих помилок у відповідях.

Оцінка “незадовільно” (100-124 бали) виставляється абітурієнту, який неспроможний дати навіть стислу, базову характеристику відповідних проблем, у якого відсутні знання щодо загальної структури проблематики дисципліни (окремих розділів), ключових положень та дефініцій, наявні грубі помилки у поясненнях.

Голова фахової

атестаційної комісії

Ю.О. Терлецька